



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 79/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť V. K., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátkou JUDr. M. Š., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 5 T 68/2009 z 18. augusta 2009 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 To 5/2010 zo 17. februára 2010 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. K. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2011 doručená sťažnosť V. K., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. Š., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 68/2009 z 18. augusta 2009 (ďalej len „rozsudok z 18. augusta 2009“) a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 5/2010 zo 17. februára 2010 (ďalej len „rozsudok zo 17. februára 2010“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 18. augusta 2009 uznaný vinným zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví, za spáchanie ktorého mu uložil nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 4 rokov, k výkonu ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Predmetný rozsudok okresného súdu napadol sťažovateľ odvolaním, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 4 To 5/2010 zo 17. februára 2010 zamietol (doručeným 12. apríla 2010).

Sťažovateľ podal v predmetnej veci 27. mája 2010 sťažnosť ústavnému súdu, ktorá bola uznesením č. k. I. ÚS 247/2010-13 z 30. júna 2010 odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

Žiadosťou z 10. júna 2010 podal sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podnet na podanie dovolania v predmetnej veci Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), ktoré podaním z 9. novembra 2010 (doručeným 12. novembra 2010) sťažovateľovi oznámilo, že jeho podnet na podanie dovolania bol odložený, a konštatovalo „*neprípustnosť dovolania*“.

Sťažovateľ podanie sťažnosti zdôvodnil takto:

«Súd prvého stupňa... dospel k záveru, že sa žalovaný skutok stal a že ho spáchal obžalovaný, pričom... svoje rozhodnutie oprel iba a výlučne o výpoveď poškodeného... V rámci trestného konania nebol produkovaný ďalší usvedčujúci dôkaz a konajúci súd preto vychádzal len z výpovede poškodeného a niekoľkých nepriamych dôkazov, ktoré súd extrahoval z výpovedí svedkov v trestnom konaní...

Súd nebral do úvahy absenciu akéhokoľvek motívu na strane sťažovateľa...

Súd v odôvodnení sám pripustil, že motív spáchania skutku „sa javí zastretým“... Takýto postup je však v činnosti súdu neakceptovateľný, keďže tento by mal vinu páchatel'a ustáliť bez akýchkoľvek pochybností.

Súd prvého stupňa tak vo svojom rozhodnutí absolútne nerešpektoval jednu zo základných zásad trestného konania a to zásadu „in dubio pro reo“, znamenajúcu, že ak sú o otázke viny pochybnosti, ktoré nemožno rozptýliť dostupnými dôkazmi, treba rozhodnúť v prospech obžalovaného...

postup súdu, kedy tento akceptoval bez ďalšieho tvrdenia poškodeného absolútne narúša systém právnej istoty budovaný právnym poriadkom v rámci demokratického systému práva. Ak by sme prijali namietaný postup dotknutých súdov dostali by sme sa do nepriateľného stavu permanentnej neistoty nevinných subjektov, ktoré by kedykoľvek a ktokoľvek mohol označiť za páchatel'ov trestného činu, kde by takéto obvinenie zakladalo priamo akúsi prezumpciu viny, kde súd už neskúma či existuje iný usvedčujúci dôkaz, ale len či neexistuje dôkaz, ktorý uvedené vyvracia.

Uvedené pritom nie je jediným pochybením súdu prvého stupňa v namietanom konaní. Uložený trest totiž vôbec nezodpovedá závažnosti činu, ktorý sa sťažovateľovi kladie za vinu. Rozsah zranení poškodeného síce bol hodnotený ako závažnejší, ale ak nahliadneme na reálne obmedzenia mu spôsobené, nevyhnutne dôjdeme k záveru, že trest odňatia slobody v rozsahu 4 rokov nepodmienečne je viac než neprimeraný...

V tomto prípade však nepochybne nedošlo k ústavne konformnému výkladu relevantných právnych noriem a príslušné ustanovenie Trestného zákona bolo interpretované súdom spôsobom, ktorý je poznačený značnou mierou svojvôle súdu.

Napokon je možné badať nesprávnosť postupu súdu aj pri ukladaní trestu, kedy tento odmietol aplikáciu ustanovenia § 39 Trestného zákona upravujúceho mimoriadne zníženie trestu...

Sťažovateľ sa... obrátil na odvolací súd..., avšak odvolací súd sa obmedzil len na konštatovanie údajnej správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolanie sťažovateľ'a ako nedôvodné zamietol...

Na základe uvedeného má sťažovateľ za to, že postupom súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu mu bolo upreté právo na spravodlivý súdny proces a bola porušená

zásada prezumpcie neviny, tak ako je táto ustálená v citovaných ustanoveniach ústavy ako aj Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

K porušeniu práva na súdnu ochranu došlo i samotným rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 247/2010-13 zo dňa 30. 5. 2010, keď odmietol ústavnú sťažnosť pre nedostatok právomoci, pričom sa tak dostal do rozporu so svojou rozhodovacou praxou (judikát 80/2006) a sťažovateľa dostal do pozície, že by bola jeho sťažnosť podaná až po využití neprípustného opravného prostriedku – dovolania, s prihliadnutím na predmetný judikát odmietnutá ako návrh podaný oneskorene...

Oznámenie o odložení dovolania (zo dňa 9. 11. 2010) z dôvodu jeho neprípustnosti (nedostatok právomoci) treba považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ktoré autoritatívne konštatuje neexistenciu práva, v danom prípade práva podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené nemala byť ústavná sťažnosť zamietnutá s odkazom na nevyčerpanie všetkých dostupných prostriedkov nápravy, sťažovateľ vyčerpal všetky opravné prostriedky už doručením rozhodnutia o odvolaní, čím splnil všetky zákonné kritéria na podanie ústavnej sťažnosti. A ak by aj ústavný súd dospel k opačnému názoru, tak potom došlo k vyčerpaniu dostupných prostriedkov práve rozhodnutím o Žiadosti o podanie dovolania a to listom z Ministerstva spravodlivosti SR sp. zn. 20 248/2010-61/D/585.»

Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd... a Krajský súd... porušil právo sťažovateľa V. K. podľa čl. 1 ods. 1 a 2, 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy..., ako i čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru...

Uznesenie Krajského súdu... a rozsudok Okresného súdu... sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu... na ďalšie konanie

Sťažovateľovi sa priznáva právo na náhradu trov konania...“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd zo svojej rozhodovacej činnosti zistil, že predmetom konania vedeného pod sp. zn. I. ÚS 247/2010 bola sťažnosť sťažovateľa, v ktorej namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru rozsudkom okresného súdu z 18. augusta 2009 a uznesením krajského súdu zo 17. februára 2010, ktorá bola uznesením č. k. I. ÚS 247/2010-13 z 30. júna 2010 odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie, pretože sťažovateľ v záujme ochrany svojich práv nevyužil pred podaním sťažnosti ústavnému súdu všetky dostupné a účinné prostriedky nápravy, ktoré mu zákon poskytuje.

V sťažnosti vedenej pred ústavným súdom pôvodne pod sp. zn. Rvp 64/2011 sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru rozsudkom okresného súdu z 18. augusta 2009 a uznesením krajského súdu zo 17. februára 2010.

Z porovnania obsahu terajšej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 64/2011 s obsahom sťažnosti sťažovateľa vedenej pod sp. zn. I. ÚS 247/2010 vyplýva záver, že tieto sťažnosti sú založené na tých istých skutkových a právnych skutočnostiach relevantných z hľadiska posudzovaného prípadu a týkajú sa tých istých účastníkov (subjektov konania).

K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy, ktoré obsahuje len sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 64/2011, je potrebné uviesť, že porušenie uvedeného článku ústavy sa zásadne viaže na vyslovenie porušenia individuálne určeného základného práva a slobody sťažovateľa, a preto by požiadavka na vyslovenie jeho porušenia samostatne bola zjavne neopodstatnená (pozri napr. II. ÚS 22/07).

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Rozhodnutie o odmietnutí návrhu na začatie konania pre nedostatok právomoci ústavného súdu je rozhodnutím „o podmienkach konania“, ktoré má na mysli citované ustanovenie § 24 zákona o ústavnom súde. Ide o podmienku konania, ktorú možno dodatočne splniť v ďalšom návrhu, v ktorom sťažovateľ preukáže využitie všetkých dostupných a účinných prostriedkov nápravy, v tomto prípade predovšetkým podanie dovolania podľa Trestného poriadku.

Ako dôkaz využitia všetkých účinných prostriedkov nápravy sťažovateľ v sťažnosti predložil odpoveď ministerstva spravodlivosti z 9. novembra 2010 na jeho podnet na podanie dovolania v predmetnej veci. Vo svojej odpovedi ministerstvo spravodlivosti okrem iného uviedlo: *„Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR, dovolanie je určené k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb, neslúži k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Najvyšší súd ako dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou a nemôže posudzovať správnosť a úplnosť zisteného skutku. Nie je možné domáhať sa preskúmania skutkových zistení.*

Slovenská republika nemá trojstupňový súdny systém, ale len dvojstupňový, preto otázka viny za prejednávany skutok je riešená pred súdmi prvého a druhého stupňa. Správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací Najvyšší súd SR nemôže skúmať a meniť.

Z tohto dôvodu ani ministerstvo spravodlivosti nemôže prehodnocovať dôkazy, skutkové zistenia a otázku viny.

V rámci dovolacieho konania Trestný poriadok neumožňuje vykonať akékoľvek ďalšie dôkazy.

Skutok, tak ako bol ustálený prvostupňovým prípadne druhostupňovým súdom, t. j. čas spáchania, miesto, spôsob, páchatel', atď., je nemenný.

Čo do výroku o treste Trestný poriadok dovoľuje podanie dovolania iba z jediného dôvodu – § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. – ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Neaplikovanie § 39 Tr. zák. nie je dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por. Z týchto dôvodov bolo Vaše podanie odložené. “

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka. Podľa § 377 Trestného poriadku o dovolaní rozhoduje najvyšší súd.

Podanie podnetu na podanie dovolania ministerstvu spravodlivosti, ktoré nedisponuje právomocou rozhodovať o splnení podmienok dovolania a dovolaní samotnom, preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za využitie účinného prostriedku sťažovateľom a odstránenie prekážky prípustnosti rozhodovania ústavného súdu v danej veci.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Nad rámec tohto odôvodnenia ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už uviedol, že v prípade podania opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu – v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu zo 17. februára 2010 (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, resp. porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2011